

Toidu jälgitavus

Katrin Kemp
Nõunik
Toiduohutuse osakond
Maaeluministeerium

31.08.2022

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

1

„Mul ei ole aega käia iga müüja juures ja küsida, et kirjuta mulle saateleht, äkki täna tuleb kontroll.“

(„Kust teie vaarikas pärit on? „Ei tea, omanikul pole telefoni ja hulgimüüja magab.“
[Maaleht 11.08.2022](#))

2

2

Mis on toidu jälgitavus?

- Võimaldab jälgida toidu liikumist läbi kõigi tootmis-, töötlemis- ja turustamisetappide.
- Igas käitlemisahela etapis kehtib põhimõte „üks samm tagasi ja üks samm edasi“.

3

„Üks klient ütles, et ta tahaks veel osta meie vaarikaid. Olin väga üllatunud, sest sel aastal oli meil vaarikasaak nii väike, et me neid müügiks ei pannudki.“

(„Petmine otse meie nina all: toidu hindade järsk tõus ja sõjast tingitud toorainepuudus kasvatab toidupettuste hulka“ [Oma Maitse 12.08.2022](#))

4

Miks on jälgitavus vajalik?

- Jälgitavuse andmed aitavad:
  - lihtsustada ohtliku toidu kasutuselt kõrvaldamist ja vältida asjatuid häireid tarneahelas
  - võimaldavad tarbijal saada täpset ja kiiret informatsiooni ohtliku toote kohta, aidates seeläbi hoida tarbijate usaldust.

Jälgitavus iseenesest ei muuda toitu ohutuks, kuid selle abil saab toiduohutuse tagamisele kaasa aidata.

5

5

Millised tooted on hõlmatud?

Tooted, mis on ette nähtud toidu

- tootmisel,
- valmistamisel või
- töötlemisel

selle koostisse lisamiseks või mille lisamist eeldatakse.

6

6

Millised toidukäitlejad on hõlmatud?

Üldnõuded kohalduvad käitlemisahela kõikides etappides tegutsevatele toidukäitlejatele toidu tootmisest kuni selle hoiustamise, transpordi, müügi või lõpptarbijale tarnimiseni.

Toidukäitleja võib olla üksikisik või juriidiline isik, näiteks:

- tootja
- valmistaja ja töötleja
- pakendaja
- hulgimüüja, vahendaja, ladustaja
- transportija
- jaemüüja
- toitlustaja

7

7

Nõuded

Toidukäitleja:

- teeb kindlaks kellelt ja kellele on toodet tarnitud
- kasutab süsteeme ja menetlusi jälgitavuse andmete kogumiseks
- vajadusel teeb jälgitavuse andmed kättesaadavaks Põllumajandus- ja Toiduametile

Toidukäitleja ei pea kindlaks tegema toote lõpptarbijaid.

8

8

Üldnõuded (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 178/2002)	Loomne toit (Komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 931/2011)	Idandid ja idandite tootmiseks ettenähtud seemned (Komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 208/2013)
<ul style="list-style-type: none"> • Toidu täpne kirjeldus • Toidu maht või kogus • Tarnija nimi ja aadress • Kliendi nimi ja aadress • Saatmiskuupäev 	<ul style="list-style-type: none"> • toidu täpne kirjeldus; • toidu maht või kogus; • toidu lähetanud toidukäitlemisettevõtja nimi ja aadress; • saatja (omaniku) nimi ja aadress, kui see erineb toidu lähetanud toidukäitlemisettevõtja nimest ja aadressist; • selle toidukäitlemisettevõtja nimi ja aadress, kellele toit lähetatakse; • saaja (omaniku) nimi ja aadress, kui see erineb toitu vastuvõtva toidukäitlemisettevõtja nimest ja aadressist; • partii või saadetise number • lähetuskuupäev. 	<ul style="list-style-type: none"> • seemnete või idandite täpne kirjeldus, sealhulgas taime taksonoomiline nimetus; • tarnitud seemnete või idandite kogus; • kui seemned või idandid oli saatnud muu toidukäitlemisettevõtja, siis järgmiste ettevõtjate nimi ja aadress: <ul style="list-style-type: none"> ○ toidukäitlemisettevõtja, kes on seemned või idandid saatnud, ○ saatja (omanik), kui see ei ole toidukäitlemisettevõtja, kes on seemned või idandid saatnud; • selle toidukäitlemisettevõtja nimi ja aadress, kellele seemned või idandid saadetakse; • saaja (omaniku) nimi ja aadress, kui see ei ole toidukäitlemisettevõtja, kellele seemned või idandid saadetakse; • vajaduse korral partii identifitseerimisandmed; • saatmiskuupäev.

9

9

Ohtliku toidu turult kõrvaldamine/ tagasikutsumine

Kui toidukäitlejal on põhjust arvata, et toit on ohtlik, siis tuleb tal viivitamatult algatada selle turult eemaldamine.

Toitu käsitletakse ohtlikuna, kui see on:

- tervisele kahjulik või
- tarbimiseks kõlbmatu

10

10

Ohtliku toidu turult kõrvaldamine/ tagasikutsumine

- Kõrvaldamine (*withdrawal*) on protsess, mille käigus ohtlik toit eemaldatakse käitlemisahelast enne, kui see on jõudnud tarbijani.
- Tagasikutsumine (*recall*) on protsess, mille käigus ohtlik toit eemaldatakse käitlemisahelast ja tarbijatel soovitatakse võtta vajalikud meetmed (näiteks toitu mitte tarbida, see hävitada või ostukohta tagastada).

11

11

Ohtliku toidu turult kõrvaldamine/ tagasikutsumine

Toidu kiireks ja tõhusaks turult eemaldamiseks on vajalik koostada kõrvaldamise/ tagasikutsumise süsteem.

Enesekontrolliplaanis kirjeldatakse protseduure ja dokumente, näiteks:

- meeskonnaliikmed, nende rollid ja vastutus
- kontaktandmed (näiteks meeskonnaliikmed, tarnijad, vedajad, logistikakeskused, kliendid, eksperdid, tugiteenused, sealhulgas laboratooriumid);
- riskianalüüsi ja protseduur;
- kommunikatsioonikanalid;
- teatiste näidisvorm (näiteks kliendid, tarbijad, meedia, Põllumajandus- ja Toiduamet);
- protsessi tegevuste/otsuste ülevaate (logi) näidisvorm;
- ülevaatus- ja katsetamisprotseduur.

12

12

Infomaterjalid

- <https://toiduteave.ee/valjaanded/toiduhigieen-ja-enesekontroll/>

MAAELUMINISTERIUM

Aitäh!